

Официален вестник на Европейския съюз

L 107 I

Издание
на български език

Законодателство

Година 65

6 април 2022 г.

Съдържание

- ★ Препоръка (ЕС) 2022/554 на Комисията от 5 април 2022 година относно признаването на квалификациите на лицата, бягащи от руското нашествие в Украйна..... 1

BG

Актовете, чиито заглавия се отпечатват със светъл шрифт, са актове по текущо управление на селскостопанската политика и имат кратък срок на действие.

Заглавията на всички останали актове се отпечатват с получер шрифт и се предшестват от звездичка.

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2022/554 НА КОМИСИЯТА**от 5 април 2022 година****относно признаването на квалификацията на лицата, бягащи от руското нашествие в Украйна**

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

- (1) След непредизвиканата руска военна агресия и нашествие в Украйна на 24 февруари 2022 г., които Европейският съюз осъди по възможно най-категоричен начин, Европейският съюз е изправен пред безпрецедентен приток от хора, бягащи от войната и търсещи закрила. Броят на разселените от домовете си и принудени да напуснат Украйна достигна около четири милиона души.
- (2) В своето съобщение „Европейска солидарност с бежанците и бягащите от войната в Украйна“ от 8 март 2022 г. ⁽¹⁾ Комисията обобщи значителната подкрепа, която ЕС е предоставил на хората, бягащи от руското нашествие в Украйна, както и на държавите членки, които ги приемат. Това включва пряка хуманитарна помощ, спешна помощ за гражданска защита, подкрепа на границата, както и ясен правен статут, който позволява на хората, бягащи от войната, да получат незабавна закрила в ЕС.
- (3) В своето съобщение „Топло посрещане на хората, бягащи от войната в Украйна: подготовка на Европа за удовлетворяване на нуждите“ от 23 март 2022 г. ⁽²⁾ Комисията определи мерки за подпомагане на бягащите от руското нашествие в Украйна и за да им се гарантира, че могат ефективно да се ползват от правата си. Става дума не само за непосредствени мерки по осигуряване на подслон, хуманитарна помощ и достъп до здравеопазване, но и действия, които да гарантират, че хората се интегрират безпроблемно в приемащите държави и могат да се ползват от образование, жилищно настаняване и работни места. Правителствени органи, НПО и доброволци в държавите членки, особено в държавите на първо влизане (Полша, Румъния, Словакия и Унгария), но също и в държавите на крайно местоназначение, правят всичко възможно, за да съдействат на бягащите от руското нашествие в Украйна и да им предоставят закрила.
- (4) Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета ⁽³⁾, с което се задейства механизмът за временна закрила, предвиден в Директива 2001/55/ЕО ⁽⁴⁾, осигурява на бягащите от руското нашествие в Украйна ясен правен статут веднага щом пристигнат в Европейския съюз. Временната закрила първоначално е в сила 1 година и може на два пъти да се поднови автоматично за по 6 месеца. Временната закрила включва разрешение за пребиваване, социална подкрепа и здравеопазване, както и достъп до жилищно настаняване, образование и заетост.
- (5) В член 12 от Директива 2001/55/ЕО се посочва, че държавите членки трябва да разрешат на лицата, ползващи се от временна закрила, да търсят работа или да упражняват свободна професия при спазване на разпоредбите, уреждащи съответната професия, както и да се възползват от образователни възможности за възрастни, професионално обучение и придобиване на практически опит.

⁽¹⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейска солидарност с бежанците и бягащите от войната в Украйна“, COM(2022) 107 final.

⁽²⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Топло посрещане на хората, бягащи от войната в Украйна: подготовка на Европа за удовлетворяване на нуждите“, COM (2022) 131 final.

⁽³⁾ Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета от 4 март 2022 г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от Украйна по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила (ОВ L 71, 4.3.2022 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддръжане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием (ОВ L 212, 7.8.2001 г., стр. 12).

- (6) Правото на достъп до пазара на труда е ключов аспект на временната закрила. Опитът показва, че на гражданите на държави извън ЕС, и по-специално на бежанците, често се налага да заемат работни места под нивото на своята квалификация ⁽⁵⁾. Осигуряването на опростен и бърз механизъм за признаване на квалификацията ще допринесе до голяма степен за това лицата, ползващи се от временна закрила, да заемат работни места, за които са квалифицирани. Това улеснява тяхната интеграция и води до по-добро използване на техните умения, което е от полза както за самите хора, така и за приемащата общност. Той също така гарантира, че хората придобиват подходящ опит и умения през периода на временна закрила, което означава, че при завръщането си в родните страни те ще разполагат с по-висока квалификация.
- (7) В плана за действие на Комисията относно интеграцията и приобщаването за периода 2021—2027 г. ⁽⁶⁾ е отразен фактът, че по-лесното признаване на квалификациите, придобити в държави извън ЕС, и по-добрата съпоставимост с квалификациите на ЕС имат ключово значение за по-бързото и по-справедливо приобщаване на бежанците и мигрантите на пазара на труда. В него също така се признава, че много високообразовани мигранти и бежанци, по-специално сред жените, разполагат с твърде висока квалификация в сравнение с работата си, което може да доведе до загуба на умения. Планът за действие насърча държавите членки да гарантират, че процедурите по признаване на чуждестранни квалификации са бързи, справедливи, прозрачни и достъпни.
- (8) Ако някоя държава членка е избрала да регламентира определена професия ⁽⁷⁾, лицата, ползващи се от временна закрила, ще трябва да получат признаване на професионалните си квалификации, за да упражняват регламентирани дейности като заети или самостоятелно заети лица в тази професия. В зависимост от държавата членка това може да се отнася например за различни групи здравни, преподавателски, юридически, социални или занаятчийски професии. Признаването на професионалните квалификации на граждани на трети държави се извършва на национално равнище, като се прилагат правото и процедурите на приемащата държава членка, освен ако не се прилагат международни споразумения.
- (9) Изискванията спрямо нерегламентирани професии не са уредени законодателно и могат да бъдат както много специфични, така и много общи. За тези професии няма регулаторни пречки пред наемането на работа на лице, чиито квалификации не са признати, и не съществува единен процес за признаване на квалификациите за целите на достъпа до нерегулирани професии ⁽⁸⁾.
- (10) Някои държави членки и региони срещат недостиг на кадри в редица професии в промишлените екосистеми ⁽⁹⁾, включително в няколко регулирани професии. Признаването на професионалните квалификации може да спомогне за преодоляване на част от този недостиг и за постигане на по-балансиран пазар на труда.
- (11) Признаването на професионалните квалификации следва да се допълни с уредба, която да позволи действително упражняване на професиите, избягване на бюрократичните пречки и консултативна за лицата, които се нуждаят от това.
- (12) Признаването на професионалната квалификация не е първото нещо, което занимава съзнанието на хората, които бягат от война. Важно е обаче да им се осигури основна информация и яснота в процедурите за по-лесна ориентация, когато възникне нужда. В допълнение към предоставяната от държавите членки информация Комисията създаде уебстраницата „Солидарност на ЕС с Украйна“ ⁽¹⁰⁾.

⁽⁵⁾ OECD (2019), Ready to Help?: Improving Resilience of Integration Systems for Refugees and other Vulnerable Migrants (Готови да помогнем: за по-устойчиви системи за интеграция на бежанците и други уязвими мигранти), OECD Publishing, Париж, <https://doi.org/10.1787/9789264311312-en>

⁽⁶⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „План за действие относно интеграцията и приобщаването за периода 2021 — 2027 г.“, COM(2020) 758 final.

⁽⁷⁾ Съгласно член 3, параграф 1, буква а) от Директива 2005/36/ЕО „регламентирана професия“ е: професионална дейност или съвкупност от професионални дейности, достъпът до които, упражняването на които или един от начините на упражняване на които са подчинени, пряко или непряко, от законовите, подзаконовите или административните разпоредби, на притежаването на определени професионални квалификации; по-специално, използването на професионално звание, ограничено от закони, подзаконови и административни разпоредби до титулярите на определена професионална квалификация, представлява начин на упражняване.“

⁽⁸⁾ <https://www.enic-naric.net/non-regulated-professions.aspx>

⁽⁹⁾ Има информация за недостиг например на водопроводчици, медицински сестри, заварчици, строителни инженери, общопрактикуващи лекари, зидари, електротехници, счетоводители и майстори на покриви. Вж. Европейски орган по труда (2021 г.), Доклад относно недостига и излишъците на работна ръка, ноември 2021 г., <https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2021-12/2021%20Labour%20shortages%20%20surpluses%20report.pdf>

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-solidarity-ukraine_bg

- (13) Съгласно Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета освен за украинските граждани държавите членки трябва да осигурят временна закрила или подходяща закрила съгласно националното законодателство и за гражданите на държави извън ЕС, различни от Украйна, които могат да докажат, че са пребивавали законно в Украйна преди 24 февруари 2022 г. въз основа на разрешение за постоянно пребиваване. Поради това, освен по отношение на лицата, ползващи се с временна закрила, Комисията насърчава държавите членки, доколкото това е възможно съгласно националното законодателство, да приложат настоящата препоръка и по отношение на лица, които са избягали от руското нашествие в Украйна и се ползват от подходяща закрила съгласно националното законодателство в съответствие с посоченото решение.
- (14) Директива 2005/36/ЕО ⁽¹¹⁾ не се прилага за граждани на трети държави, включително за тези, които се ползват от временна закрила. Тя съдържа правила за признаване на квалификации от трети държави, предоставени на граждани на ЕС. С нея на държавите членки се вменява задължение да не признават квалификации на граждани от ЕС или от държави извън ЕС, свързани с професиите, изброени в дял III, глава III, освен ако не са изпълнени минималните квалификационни изисквания, определени в тази глава. Въпросните професии са: лекари, някои лекарски специалности, медицински сестри с общ профил, лекари по дентална медицина, ветеринарни хирурзи, акушерки, фармацевти и архитекти. Когато хората с професионална квалификация, бягащи от руската агресия, не изпълняват тези минимални изисквания за обучение, от съществено значение е да се намерят решения как те да си набавят липсващите компетентности или как да се постигне подходяща и бърза интеграция на пазара на труда.
- (15) Настоящата ситуация се характеризира с бърз приток на много голям брой хора, много от които е възможно да са с високи квалификации. Отдавна установените системи и процедури за признаване в държавите членки може да не са пригодени за обработването на такъв голям брой заявления едновременно. По-специално компетентните органи в приемащите държави членки може да не са в състояние да оценят поотделно всеки един случай и да извършат съответния подробен анализ.
- (16) Информацията за украинските квалификации, украинската квалификационна система и украинската квалификационна рамка е от решаващо значение, за да могат държавите членки бързо да рационализират процесите и да оценяват заявленията за признаване на квалификации.
- (17) Украйна е член на Европейското пространство за висше образование, създадено в рамките на процеса от Болоня. Процесът от Болоня осигурява съгласуваност на системите за висше образование в целия европейски регион и насърчава справедливото и прозрачно признаване на квалификациите. Една от основните му цели е да съдейства за мобилност на кадрите и студентите. Държавите, участващи в процеса от Болоня, имат споразумение да гарантират взаимното признаване на квалификациите за академични цели. Правилата за признаване на квалификациите за висше образование както за професионални цели, така и за по-нататъшно обучение са определени в Конвенцията за признаване на квалификациите, отнасящи се до висшето образование в Европейския регион (Лисабонската конвенция за признаване на квалификациите) ⁽¹²⁾, по която са страни всички държави членки освен Гърция, както и Украйна и други държави, които не са членки на ЕС.
- (18) Мрежата ENIC-NARIC (Европейска мрежа от информационни центрове в европейския регион — Национални информационни центрове за академично признаване в Европейския съюз) разработи проекта Q-entry по линия на програмата „Еразъм+“. Става дума за база данни, която обхваща държавите членки и държавите извън ЕС и съдържа информация за квалификациите в края на средното образование, които дават достъп до висше образование. Тази база данни включва информация за украинските квалификации и може да се използва в процеса на признаване на квалификациите на лица, ползващи се от временна закрила.
- (19) Възможно е държавите членки да бъдат изправени пред предизвикателството заявителите да не могат да представят удостоверения за професионални квалификации. Хората, бягащи от руското нашествие в Украйна, може да са били принудени да напуснат без оригиналните си документи за квалификация. Член VII от Лисабонската конвенция за признаване на квалификациите задължава страните по нея да предприемат всички разумни и осъществими стъпки — в рамките на своята правна уредба и в съответствие с нея — за разработване на алтернативни начини за оценка на квалификациите на бежанците в ситуации, в които не могат да бъдат представени документни доказателства за въпросната квалификация. Препоръката относно признаването на квалификациите на бежанците съгласно Лисабонската конвенция за признаване на квалификациите и обяснителния меморандум ⁽¹³⁾ предоставя допълнителни насоки за това как да действат държавите членки в тази ситуация, за да приложат правилно член VII от Конвенцията.

⁽¹¹⁾ Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 255, 30.9.2005 г., стр. 22).

⁽¹²⁾ <https://www.coe.int/en/web/higher-education-and-research/lisbon-recognition-convention>

⁽¹³⁾ <https://rm.coe.int/recommendation-on-recognition-of-qualifications-held-by-refugees-displ/16807688a8>

- (20) Наред с други държави Украйна отдавна сътрудничи с Европейската фондация за обучение. Европейската фондация за обучение създаде ресурсен център ⁽¹⁴⁾ в подкрепа на признаването на украинските квалификации, умения и обучения. Ресурсният център ще разполага с информация и документация като доклади и оценки за украинските квалификации, украинската квалификационна система и рамка и украинската система за образование и обучение в по-широк план. Той ще съдържа също така проучвания и анализи на пазара на труда, доклади по проекти, данни на звената за контакт и връзки към съответните уебсайтове, като например бази данни за квалификациите. На разположение ще бъдат и ресурси, разработени по програмата „Еразъм+“ от националните информационни центрове за академично признаване (NARIC), като например проекта Scand-D и фигуриращи над 300 украински дипломи. Ресурсният център ще препраща към съответните бази данни и информация за украинската система за висше образование и нейните академични квалификации, достъпни на уебсайта на Вашата Европа ⁽¹⁵⁾ и на уебсайта на мрежата ENIC-NARIC ⁽¹⁶⁾.
- (21) Разработеният от Комисията инструмент eTranslation беше адаптиран и в него бе добавен украински език. Превод от руски език също е възможен и може да бъде полезен, като се има предвид, че много специалисти в Украйна са получили дипломите си на руски език. Инструментът позволява разпознаване на текст в снимки или сканирани документи чрез оптично разпознаване на символи (OCR). Това ще позволи на компетентните органи да спестят време и да ускорят процесите.
- (22) Налице е все по-голямо търсене на здравни специалисти за непосредствените медицински нужди на хората, бягащи от руското нашествие в Украйна. Квалифицираните специалисти с различен опит в областта на здравеопазването могат да допринесат за посрещането на тези нужди. Особено ударение трябва да се постави върху педиатрията и свързаните с нея медицински специалности поради големия брой деца сред хората, бягащи от руското нашествие в Украйна, както и върху услугите, свързани с психичното здраве, тъй като бягащите от войната може да са травмирани от преживяното. Езиковата бариера не бива да попречи на възможно най-бързото обгрижване на тези лица с цел ограничаване на последствията. Когато пряката устна комуникация е от решаващо значение за изграждането на доверие и за успешно лечение, специалистите, говорещи украински, биха могли да предоставят необходимата услуга.
- (23) По време на кризата с COVID-19 Комисията публикува насоки, които обхващат признаването на здравни специалисти с квалификации от държави извън ЕС/ЕАСТ ⁽¹⁷⁾.
- (24) Като се има предвид броят на децата, избягали от Украйна по време на войната, съществува голямо търсене на учители, говорещи украински език, които могат да помогнат на тези деца да се интегрират в училище и възможно най-скоро да се сдобият с редовен режим. Експертите подчертават колко важен е училищният режим за децата, тъй като той може да им помогне в емоционално отношение при иначе непоносими и ужасяващи обстоятелства ⁽¹⁸⁾. От решаващо значение е да се осигурят на правителствата и другите органи необходимите ресурси и капацитет да предоставят както на разселеното, така и на местното население достъп до цялостно, съобразено с потребностите и качествено образование. Това важи на всички равнища — образование и грижи в ранна детска възраст, основно, средно, професионално и висше образование. За да се постигне това и за да се постави ударение на межкултурното измерение в рамките на приемащата образователна система, органите следва да използват оптимално разселените преподаватели и педагози ⁽¹⁹⁾. Когато не съществуват възможности за преподаване в класната стая, може да се търсят решение посредством дистанционно обучение. Порталът за училищно образование „Еразъм+“ осигурява помощни материали, документи с насоки и образователни ресурси за учители и други служители, включително на украински език.
- (25) С решение на Комисията от 19 март 2007 г. беше създадена група от координатори за признаване на професионалните квалификации ⁽²⁰⁾, за да се установи, наред с другото, сътрудничество между органите на държавите членки и Комисията по въпроси, свързани с признаването на професионалните квалификации. Възможно е държавите членки вече да са разработили всеобхватни системи за оценка и признаване на квалификации, издадени извън ЕС. Групата на координаторите може да служи като форум за Комисията и държавите членки за поддържане

⁽¹⁴⁾ <https://www.etf.europa.eu/en/education-and-work-information-ukrainians-and-eu-countries/education-and-work-eu-support-ukraine>

⁽¹⁵⁾ https://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/index_bg.htm

⁽¹⁶⁾ <https://www.enic-naric.net/ukraine.aspx?srcval=ukraine>

⁽¹⁷⁾ Съобщение на Комисията „Насоки относно свободното движение на медицински специалисти и минимална хармонизация на квалификацията, свързани със спешните мерки в контекста на COVID-19 — препоръки във връзка със Директива 2005/36/ЕО“ (ОВ С 156, 8.5.2020 г., стр. 1).

⁽¹⁸⁾ UNHCR (2011), Refugee Education: A Global Review (Обучение за бежанците: Общ преглед), <https://www.unhcr.org/4fe317589.pdf>

⁽¹⁹⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Достоен начин на живот: от зависимост от помощи към самостоятелност. Принудителното разселване и развитието“, COM(2016) 234 final

⁽²⁰⁾ Решение на Комисията от 19 март 2007 година за създаване на група от координатори за признаване на професионални квалификации (ОВ L 79, 20.3.2007 г., стр. 38)

на постоянен диалог с цел наблюдение на ефективното изпълнение на настоящата препоръка. Участието на представители на лицата, бягащи от руската агресия, украинските компетентни органи и гражданското общество са от решаващо значение за ефективното изпълнение на препоръките.

- (26) Комисията може да предостави на държавите членки, по тяхно искане, подходящ експертен опит за изпълнението на тези препоръки по линия на своя инструмент за техническа подкрепа.

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

ОРГАНИЗИРАНЕ НА ПРИЗНАВАНЕТО НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ НА ЛИЦА, ПОЛЗВАЩИ СЕ ОТ ВРЕМЕННА ЗАКРИЛА

1. Комисията насърчава държавите членки да гарантират, че специалистите, които се ползват от временна закрила съгласно Директива 2001/55/ЕО, могат да получат достъп до работни места, съответстващи на тяхното квалификационно равнище, като разчитат на ефикасна, бърза и добре функционираща система за признаване на техните професионални квалификации. В този контекст държавите членки следва да предприемат мерки за оценка на очаквания брой пристигащи специалисти, за да се гарантира, че те разполагат с достатъчен капацитет за обработване на заявленията за признаване на квалификациите.
2. Комисията препоръчва на държавите членки да издават бързо своите решения за признаване на квалификациите на пристигащи специалисти, които се ползват от временна закрила. Ако са налице значителни разлики между обучението, придобито в държавата по произход на специалиста, и обучението, необходимо за същата дейност в приемащата държава членка, държавите членки следва да вземат решение за налагане на компенсационна мярка във възможно най-кратък срок, като те се насърчават да го направят в срок от не повече от един месец, след като заявителят е поискал признаване.
3. Комисията препоръчва на държавите членки да сведат до минимум формалностите за признаване на професионалните квалификации. За тази цел държавите членки се приканват:
 - да ускорят процеса чрез въвеждане на съкратени процедури за разглеждане на молбите на специалисти, които се ползват от временна закрила;
 - да гарантират, че се изискват само документи от съществено значение;
 - да приемат други видове доказателства, различни от оригиналните документи (напр. цифрови копия);
 - да премахнат определени изисквания, например да не се изискват заверени преводи;
 - да намалят или премахнат разходите, като например таксите за заявления, когато това е възможно.При колебание относно автентичността на квалификацията, проверката следва да бъде бърза и ефикасна. За тази цел могат да се използват цифрови инструменти като FRAUDOC — Насоки относно съмнителните учебни заведения и документните измами за оценители на удостоверения ⁽²¹⁾.
4. Комисията насърчава държавите членки да подхождат гъвкаво към пристигащите специалисти, ползващи се от временна закрила, което ще позволи обработката на голям брой заявления в кратък срок с положителен резултат. По-специално държавите членки следва да разгледат възможността да проверяват квалификациите на специалистите само ако това е от съществено значение и следва да премахнат всички ограничения и изисквания, които не са абсолютно необходими. Комисията напомня на приемащите държави членки, че те имат право, но не са задължени, да проверяват квалификациите на специалистите, за които не съществуват хармонизирани минимални изисквания за обучение.
5. Тя насърчава държавите членки да набележат ситуацията, при които задълбочената оценка на заявленията за признаване на квалификация не е от съществено значение особено в случаите, когато държавата членка е направила в миналото оценка на квалификацията за дадена професия и няма сериозни съмнения относно нейната еквивалентност със сравнимите квалификации в приемащата държава членка. Ако резултатът от такава предишна оценка е бил положителен, не се налага задълбочена оценка.
6. Комисията настоятелно призовава държавите членки да осигурят бързи и ефикасни процедури по признаване, дори когато е необходима задълбочена оценка на квалификациите. В такива случаи оценката на приемащата държава членка би могла да следва подход, подобен на този при общата система за признаване на квалификациите съгласно Директива 2005/36/ЕО.

⁽²¹⁾ <http://www.cimea.it/it/progetti-in-evidenza/fraudoc/fraudoc-project.aspx>

УЛЕСНЯВАНЕ НА АКАДЕМИЧНОТО ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ НА ЛИЦА, ПОЛЗВАЩИ СЕ ОТ ВРЕМЕННА ЗАКРИЛА

7. Комисията препоръчва на държавите членки да създадат условия за бързи, гъвкави и ефикасни процедури за академично признаване от страна на отговорните институции.
8. Тя им препоръчва автоматично да признават украинските квалификации за висше образование, които отговарят на всички изисквания на процеса от Болоня.
9. Към държавите членки се отправя също така препоръка да предоставят допълнителна подкрепа на националните информационни центрове за академично признаване (NARIC) като им осигурят необходимите ресурси и способност за обработване на по-голям брой заявления, както и капацитет да предоставят подкрепа, насоки и обучение за оценителите на квалификации.
10. Комисията препоръчва, доколкото е възможно и в съответствие с националното право, решението за признаване, постановено в една държава членка, да бъде признавано в други държави членки.

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЕЛЕКТРОННИ ИНСТРУМЕНТИ

11. Комисията препоръчва на държавите членки да предоставят на своите екипи, работещи „на първа линия“, подходяща и основна информация на украински език относно процедурите за признаване на тяхната територия. Информацията следва също така да бъде достъпна в цифров вид и да бъде съобразена с нуждите и положението на хората, пристигащи от Украйна, като се разясняват по-специално различията между Украйна и приемащата държава.
12. Комисията насърчава държавите членки да използват инструмента за автоматичен превод eTranslation ⁽²²⁾ като средство за ускоряване на процесите на признаване. Когато е възможно, машинният превод следва да е достатъчен.
13. Комисията насърчава държавите членки за повече прозрачност помежду им и с Комисията и да обменят цялата информация, с която разполагат, за украинските квалификации и украинската образователна система. По искане на Комисията Европейската фондация за обучение създаде ресурсен център за украинските квалификации, където може да се обменя информация за тях.

КАК СЕ ПОСТЪПВА ПРИ ЛИПСА НА ИЗЧЕРПАТЕЛНИ ДОКУМЕНТИ ЗА КВАЛИФИКАЦИИ

14. При липса на изчерпателни документи за квалификации Комисията насърчава държавите членки първо да проверят дали е възможно от украинските органи да се получи надеждно потвърждение за придобита квалификация. За да улесни този процес, Комисията ще работи с държавите членки в сътрудничество с украинските органи и институциите, издаващи документите, за потвърждение за липсващи документи за квалификации и ще проучи възможността за това дали европейските цифрови удостоверения за обучение ⁽²³⁾ могат да се използват за преиздаване на документи за квалификации в цифров формат за тази цел.
15. Комисията напомня на държавите членки, че ако не е възможно друго решение, то посредством Европейския паспорт за квалификации за бежанци ⁽²⁴⁾, разработен от Съвета на Европа заедно с партньори на организацията, се предлага оценка на квалификацията, придобита след средното образование, въз основа на наличната документация и структурирано интервю. Въпреки че този паспорт за квалификации сам по себе си не представлява официален акт за признаване, той спомага за оценката на квалификацията, които бежанецът вероятно има, и може да се прилага и за лица, ползващи се от временна закрила. Могат да бъдат проучени и други начини, като например паспорта за квалификации, разработен от ЮНЕСКО ⁽²⁵⁾, и подобни системи, разработени в рамките на програмата „Еразъм +“ (например вариантите по REACT — за бежанците и признаването на квалификации) ⁽²⁶⁾.

⁽²²⁾ https://ec.europa.eu/info/resources-partners/machine-translation-public-administrations-ettranslation_bg

⁽²³⁾ <https://europa.eu/europass/bg/europass-digital-credentials>. Цифровите удостоверения Европас имат електронен печат съгласно член 35 от Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 73). Поради това те следва да се приемат като доказателство за квалификация.

⁽²⁴⁾ <https://www.coe.int/en/web/education/recognition-of-refugees-qualifications>

⁽²⁵⁾ <https://en.unesco.org/themes/education-emergencies/qualifications-passport>

⁽²⁶⁾ https://www.nokut.no/globalassets/nokut/artikkelbibliotek/utenlandsk_utdanning/veiledere/toolkit_for_recognition_of_refugees_qualifications.pdf. Вж. също проекта REACT (REACT — за бежанците и признаването на квалификации)

СПЕЦИАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА НЯКОИ ПРОФЕСИИ

16. Комисията насърчава държавите членки да проучат начини как хората, ползващи се от временна закрила, могат, когато е целесъобразно, да бъдат наети в областта на здравните услуги, включително чрез:
- определяне на добри практики, т.е. как граждани на държави извън ЕС могат да участват в ускорени програми в областта на здравните професии, за да се улесни упражняването от тях на тези професии;
 - оценка на осъществимостта за извънтериториални здравни съоръжения, където здравните работници, ползващи се от временна закрила, могат да лекуват лица, разселени от Украйна (напр. украински полеви болници, работещи на територията на държава членка);
 - оценка на украинските учебни програми за медицински професии и когато е възможно — разработване на краткосрочни програми за повишаване на квалификацията, за да се изпълнят минималните стандарти за обучение, изисквани за определени професии.
17. За специалисти с квалификации, които не отговарят на минималните изисквания за обучение, определени в Директива 2005/36/ЕО, Комисията насърчава държавите членки да прилагат същия подход, както този в насоките за кризата с COVID-19 за признаване на квалификации на здравни специалисти от държави извън ЕС/ЕАСТ. Държавите членки все пак могат да разрешат на лица, ползващи се от временна закрила, да извършват определени дейности със статут, различен от този на пълноправен представител на професията. Например на квалифицирана медицинска сестра от трета държава, чието обучение не отговаря на минималните изисквания за обучение, може да бъде разрешено да работи като здравен асистент.
18. Комисията приканва държавите членки да проучат различни начини, за да гарантират, че за учители и други специалисти в областта на образованието достъпът до съответния сектор на дейност се осигурява своевременно, например чрез:
- наемане на работа на лица, ползващи се от временна закрила, които са придобили професионалната си квалификация на учител в Украйна в училища, в които са разпределени деца, бягащи от руското нашествие в Украйна;
 - предлагане на езиково обучение на преподаватели;
 - разпределяне на говорещите украински език учители в училищата с допълнителен капацитет и недостиг на учители;
 - промяна на договорите на учители с професионална квалификация, придобити в Украйна, които са временно наети като помощник-учители в приемащите държави, на договори с квалифицирани учители скоро след признаването на професионалната квалификация;
 - подкрепа за студентите с педагогически профил, ползващи се от временна закрила, за достъп до педагогическо образование и обучение в приемащите държави.
19. Комисията приканва държавите членки да улеснят наемането на персонал в сферата на образованието, ползващ се от временна закрила, на работа в структури, които предлагат формално образование и грижи за деца в ранна детска възраст, като например детски ясли и детски градини, както и в неформални структури, като например детски центрове, като се отчита голямото разнообразие в тази професионална сфера в Европа.
20. Комисията подчертава, че за мерките за улесняване на наемането на специалисти в сферата на образованието и обучението, ползващи се от временна закрила, се отчитат националните разпоредби за закрила на децата и младежите.

УЛЕСНЯВАНЕ НА УПРАЖНЯВАНЕТО НА РЕГЛАМЕНТИРАНИ ПРОФЕСИИ

21. Комисията насърчава държавите членки да гарантират, че лицата с професионална квалификация могат да упражняват професията си, за да имат достъп до пазара на труда, след като получат признаване на професионалните си квалификации, без излишни административни пречки и като получават подкрепата, от която се нуждаят.
22. Комисията препоръчва на държавите членки да не въвеждат, нито да продължават да имат изискване дружествата да доказват, че не могат да наемат гражданин на ЕС, преди да наемат на работа лице, ползващо се от временна закрила.

23. Комисията препоръчва на държавите членки да гарантират, че всички съответни професионални умения и компетентности на лицата, ползващи се от временна закрила, се оценяват и вземат под внимание, независимо дали са придобити чрез формално или неформално обучение, или чрез самостоятелно учене. Комисията насърчава държавите членки да оказват съдействие на лицата при отбелязването на техните умения и квалификации, включително чрез предоставяне на индивидуална подкрепа. За улесняване на това отбелязване и оценка на уменията и компетентностите може да се използва Европас ⁽²⁷⁾ и инструмент на ЕС за профилиране на уменията на гражданите на трети държави ⁽²⁸⁾.
24. Комисията препоръчва на държавите членки да въведат мерки за улесняване на упражняването на професии за лица, ползващи се от временна закрила, които нямат познания или имат само ограничени познания по езика на приемашата държава, като например езикови курсове или условия за упражняване на професията под надзор или в среда, в която езикът на приемашата държава не е необходим.

ПОСЛЕДВАЩИ ДЕЙСТВИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ПРЕДЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ

25. Комисията приканва държавите членки да си сътрудничат тясно с украинските власти, представителите на украинското гражданско общество, включително украинската диаспора, и Комисията, за да оказат своята подкрепа за практически решения за признаването на квалификациите и безпроблемното интегриране на пазара на труда на лицата, ползващи се от временна закрила.
26. Комисията ще бъде инициатор и координатор на специални срещи в рамките на групата от координатори за признаване на професионалните квалификации. Тази група ще заседава редовно, за да обсъжда национални практики и обменя информация по тази тема. На тези срещи Комисията ще кани представители на съответните украински органи. Ще се провеждат дискусии и партньорско обучение и в други съответни структури, като работните групи в рамките на Европейското пространство за образование и Мрежата от информационни центрове за академично признаване (ENIC-NARIC).
27. Комисията отправя искане към държавите членки да споделят своя експертен опит в специалните извънредни срещи с цел ускоряване на процеса и избягване на дублирането. На този етап от решаващо значение остават сътрудничеството, най-добрите практики и обширният обмен на информация.

Съставено в Брюксел на 5 април 2022 година.

За Комисията
Thierry BRETON
Член на Комисията

⁽²⁷⁾ <https://europa.eu/europass>

⁽²⁸⁾ <https://ec.europa.eu/migrantskills/>

ISSN 1977-0618 (електронно издание)

ISSN 1830-3617 (печатно издание)

Служба за публикации
на Европейския съюз
L-2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG